

Wereda, Dorota

Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jej tradycje (XIV-XX wiek) Siedlce 11-12 grudnia 2002 r.

Szkice Podlaskie 11, 187-189

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dorota Wereda

Instytut Historii Akademii Podlaskiej w Siedlcach

***Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. Rzeczpospolita
Obojga Narodów i jej tradycje (XIV-XX wiek)
Siedlce 11-12 grudnia 2002 r.***

W dniach 11 i 12 grudnia 2002 roku w Akademii Podlaskiej w Siedlcach odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa nt. *Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej tradycje (XIV-XX wiek)*. Organizatorem konferencji był Instytut Historii Akademii Podlaskiej w Siedlcach przy współpracy Uniwersytetu Polskiego w Wilnie, Fakultetu Historycznego Uniwersytetu Pedagogicznego im. A. Puszkina w Brześciu i Fakultetu Historycznego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Drohobyczu. Konferencja zgromadziła badaczy z różnych ośrodków, zarówno zagranicznych (Białorusi – Brześć, Litwy – Wilno, Ukraina – Drohobycz, Kijów, Lwów), jak i krajowych (Siedlce, Toruń, Warszawa).

Otwarcia obrad dokonał Jego Magnificencja Prorektor ds. Nauki Akademii Podlaskiej prof. dr hab. Edward Pawłowski. W ciągu dwóch dni konferencji obradom przewodniczyli J. M. Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego w Brześciu prof. dr hab. Iwan Akińczyc, dziekan Fakultetu Historycznego Uniwersytetu Pedagogicznego w Drohobyczu doc. Oleksandr Kozij, Dziekan Wydziału Humanistycznego Akademii Podlaskiej prof. dr hab. Piotr Matusak oraz pracownicy Instytutu Historii Akademii Podlaskiej – prof. dr hab. Marek Wagner i prof. dr hab. Marek Plewczyński. Głos w obradach i dyskusjach zabrali zarówno profesorowie, jak i młodzi adepci nauk historycznych. Szeroko sformułowany temat konferencji dopuszczał dużą różnorodność tematów i problemów badawczych.

Tematyka referatów dotyczyła dziejów od średniowiecza do współczesności. Syntetyczne spojrzenie na relacje polsko-białoruskie przedstawił prof. dr hab. Alfredas Akińczyc w referacie nt. *Miejsce Białorusi w Rzeczypospolitej Obojga Narodów*. Problematyką dziejów relacji Korony z Litwą w średniowieczu zajął się prof. dr hab. Marek Plewczyński w referacie pt. *Siemowit IV Mazowiecki a plany unii polsko-litewskiej (1384-1385)*. Kontynuację tych zagadnień stanowiło wystąpienie mgr. Ireneusza Gozdzalika nt. *Unia polsko-litewska w Horodle 1413 roku*.

Dziejom czasów nowożytnych zostały poświęcone referaty dotyczące zarówno historii politycznej, jak i społecznej. Dr hab. Janusz Ekes zabrał głos nt. *Rola instytucji ustrojowych I Rzeczypospolitej w integracji politycznej państwa*, dr Dorota Wereda wygłosiła referat pt. *Ludność unicka i dyzunicka w I Rzeczypospolitej - Unia Brzeska 1596 roku czynnikiem integracji*

czy dezintegracji państwa?, a dr Józef Ziemczonok nt. *Rola rodów magnackich w rozwoju Kresów wschodnich*.

Układy i inne porozumienia z czasów Rzeczypospolitej Obojga Narodów zostały przedstawione w wystąpieniach prof. dr. hab. Marka Wagnera nt. *Unia polsko-saska (1697-1704) – oczekiwania a rzeczywistość*, mgr. Andrzeja Sterniczuka, nt. *Polityczno-wojskowe aspekty sejmu lubelskiego 1569 roku*, mgr. Tomasza Chojnackiego, nt. *Plany unii polsko-moskiewskiej na początku XVII wieku* oraz mgr. Anny Poniatowskiej, nt. *Idea federacji Europy w pismach Stanisława Leszczyńskiego*.

W obradach konferencyjnych nie zabrakło głosów dotyczących dziejów wojskowości i działań wojennych. Do tej grupy tematycznej można zaliczyć referaty wygłoszone przez prof. dr. hab. Mirosława Nagielskiego nt. *Kozaczyzna w Rzeczypospolitej I połowy XVII wieku*, prof. dr. hab. Lecha Wyszczelskiego nt. *Koncepcja obrony Kresów wschodnich w polskiej myśli wojskowej (XVI-XVII wiek)*, prof. dr. hab. Tadeusza Rawskiego nt. *Wojsko Rzeczypospolitej Obojga Narodów w dobie Sejmu Czteroletniego* oraz dr. Huberta Królikowskiego nt. *Działania o charakterze specjalnym w tradycji wojskowej Rzeczypospolitej Obojga Narodów*.

Historii ziem Rzeczypospolitej w XIX wieku dotyczyły referaty prof. dr. hab. Janusza Wojtasika, nt. *Tradycje unijne I Rzeczypospolitej w polskiej myśli politycznej do 1918 roku*, dr. Jarosława Cabaja nt. *Ludność niepolaska ziem dawnej Rzeczypospolitej wobec polskich dążeń narodowo-wyzwoleńczych w XIX-XX wieku*, doc. Oleksandra Kozija nt. *Etapy i środki ukształtowania własności ziemskiej na Podolu. Własność ziemska przed i po powstaniu 1863 roku*, doc. Oksany Tymoszenko nt. *Bogdan Jaroszewski a ukraińska partia socjalistyczna w latach 1900-1904*, dr. Henryki Ilgiewicz, nt. *Wileńska Komisja Archeograficzna jako narzędzie rusyfikacji (1864-1915)*, mgr. Adama Buławy nt. *Tradycje unii trojga narodów w powstaniu 1863-1864 roku* oraz mgr. Mariusza Kulika nt. *Oficerowie armii rosyjskiej z terenów dawnej Rzeczypospolitej w latach 1864-1914*.

Podczas obrad konferencyjnych bogato reprezentowana była tematyka XX wieku. Dziejów dwudziestolecia międzywojennego dotyczyły referaty prof. dr. hab. Igora Sribniaka nt. *Ukraińcy o sojuszu 1920 roku*, prof. dr. hab. Zofii Chyry-Rolicz, nt. *Rewindykacja polskich dóbr kultury po traktacie ryskim 1921 roku*, prof. dr. hab. Wojciecha Włodarkiewicza nt. *Ludność Kresów wschodnich II Rzeczypospolitej – postawy wobec zagrożenia utraty niepodległości w 1939 roku*, doc. Wasyla Futaly nt. *Polityka narodowościowa II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców w latach 1919-1939; przegląd współczesnej historiografii ojczystej*, dr. Macieja Krotofila nt. *Ukraińska emigracja wojskowa w II Rzeczypospolitej* oraz dr. Emiliana Wiszki nt. *Ukraińska emigracja polityczna na południowym Podlasiu (1921-1939)*.

Dziejów najnowszych dotyczyły wystąpienia prof. dr. hab. Piotra Matuska nt. *Okręgi wschodnie ZWZ-AK w latach 1939-1944*, prof. dr. hab. Stanisława Jaczyńskiego nt. *Wojskowe stosunki polsko-radzieckie w latach II wojny światowej*, doc. Rusłany Popp nt. *Etnospołeczna charakterystyka inteligencji Lwowa w pierwszych latach po II wojnie (1944-1953)* oraz dr.

Józefa Szostakowskiego nt. *Próby porozumienia polsko-litewskiego wiosną 1940 roku*.

Dwa dni wypełnione obradami i wieczór przy uroczystej kolacji w Domu Pracy Twórczej „Reymontówka” w Chlewiskach nie wyczerpały dyskusji wokół wielu zagadnień. Emocje i kontrowersje wśród historyków z Ukrainy wzbudzał nawet tytuł konferencji, którzy wysunęli postulat, aby w zmienionej wersji brzmiał: Rzeczpospolita Trojga Narodów.

Konferencja siedlecka jest pierwszym etapem cyklu spotkań historyków z Polski, Białorusi, Litwy i Ukrainy. Kontynuacją wspólnych obrad ma być zorganizowana w przyszłym roku konferencja w Brześciu. Dyskusje nad wspólnymi dziejami widzianymi z różnym perspektyw mają wzbogacić historiografię i pomóc zrozumieć skomplikowane procesy tożsamości narodów, których znajomość staje się niezbędna w procesach w których jesteście uczestnikami.

Teksty referatów zostaną wydane przez Instytut Historii Akademii Podlaskiej w Siedlcach.

Komitet Programowy VII Ogólnopolskiego Forum Historyków Wojskowości tworzyli przedstawiciele największych ośrodków krajowych upowiadających tę specjalność. Kierował nim dziekan Wydziału Humanistycznego Akademii Podlaskiej prof. dr hab. Piotr Matusak.

Głównym organizatorem, odpowiedzialnym za merytoryczne przygotowanie Forum był prof. dr hab. Kazimierz Podol, kierownik Zakładu Historii Wojskowej Instytutu Historii AP.

Obrady Forum rozpoczęły się 17 września o godzinie 10. Otwarcia dokonał prorektor ds. nauki AP w Siedlcach prof. dr hab. Edward Kospath-Pawłowski, notabene historyk wojskowości. Obradom przewodniczył prof. Piotr Matusak.

Profesor zwrócił uwagę na znaczenie historii wojskowości w dziejach państwa polskiego, a w szczególności w procesie dydaktyczno-wychowawczym młodych pokoleń. W obecnych czasach mamy dostęp do wszelkich dokumentów przedstawiających rolę historii wojskowości w dziejach, a przede wszystkim do Internetu posiadającego obecnie doniosłe znaczenie w zdobywaniu wiedzy. Profesor Matusak wystąpił ponadto z inicjatywą utworzenia Stowarzyszenia Historyków Wojskowości, które miałoby nad dotychczasowym rozwojem tej dziedziny nauki.

O wsparcie tej inicjatywy poprosił zaproszonych gości. Inicjatywa ta uzyskała szerokie poparcie. Lista założycielska Stowarzyszenia Historyków Wojskowości podpisana została przez zdecydowaną większość uczestników Forum.

Wystąpienia referatów pogrupować można w blokach:

1. Prezentacja nowych, ciekawych typów.
2. Informacja o stanach zbiorów archiwalnych w kraju i poza jego granicami.
3. Informacja o pracach badawczo-naukowych poszczególnych Ośrodków Naukowych i Wydziałów przez ich przedstawicieli.